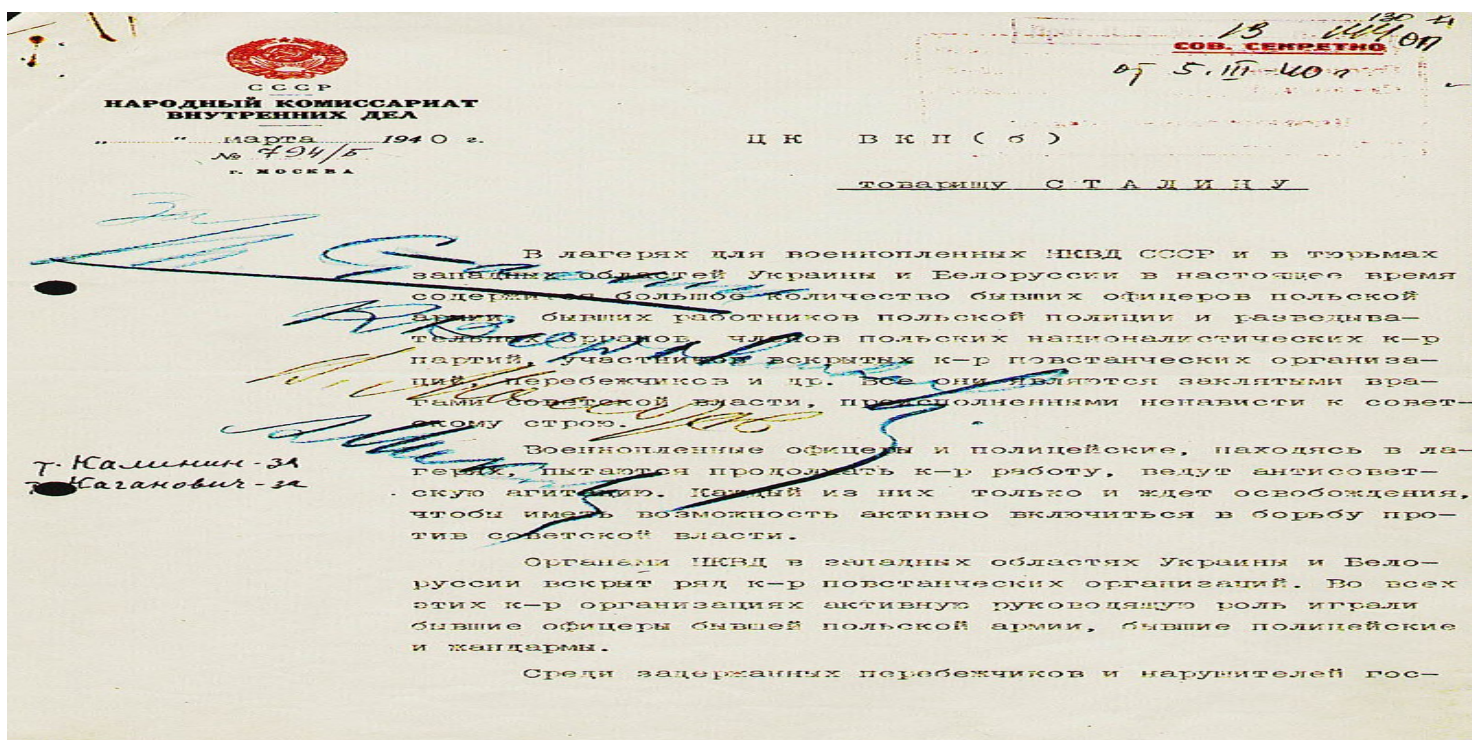

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/103755,Ujawnienie-pakietu-zamknietego-nr-1.html>

Ujawnienie pakietu zamkniętego nr 1

ARTYKUŁ

Ujawnienie pakietu zamkniętego nr 1

Autor: WITOLD WASILEWSKI 14.10.2023

W październiku 1992 r. władze Rosji ujawniły kluczowe dokumenty dotyczące zbrodni katyńskiej. Światło dzienne ujrzała m.in. decyzja Biura Politycznego Komitetu Centralnego WKP(b) z 5 marca 1940 r., na mocy której NKWD wymordowało tysiące polskich jeńców wojennych i więźniów.

Decyzję polityczną o odtajnieniu dokumentów podjął prezydent Rosji Borys Jelcyn. 14 października 1992 r.

Naczelný Państwowy Archiwista Rosji, prof. Rudolf Pichoj, wręczył w Belwederze potwierdzone kopie odtajnionych dokumentów prezydentowi RP Lechowi Wałęsie. Przekazane Polsce kopie zostały już w 1992 r. przetłumaczone i opublikowane, m.in. w wydanym przez ISP PAN zbiorze „Katyń. Dokumenty ludobójstwa”.

14 X 1992 r. Rosja przekazała Polsce wybrane archiwalia dot. Zbrodni Katyńskiej. Na zdjęciu: prezydent Federacji Rosyjskiej Borys Jelcyn i prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Wałęsa

Dokumenty zbrodni

Najważniejsze, ujawnione wówczas dokumenty pochodziły z Pakietu nr 1. Pakiet – opisywany jako zapieczętowany lub zamknięty oraz numerem 1 – zawierał newralgiczne dokumenty z marca 1940 r., ukazujące treść i mechanizm podjęcia decyzji katyńskiej:

– pismo Ławrientija Berii adresowane do Józefa Stalina, sporządzone w marcu 1940 r., w którym szef NKWD zaproponował BP KC WKP(b) rozstrzelanie Polaków: 14700 jeńców wojennych i 11000 więźniów. 5 marca 1940 r. pismo z projektem decyzji zostało opatrzone akceptującymi podpisami członków Politbiura: Stalina, Woroszyłowa, Mołotowa i Mikojana oraz adnotacjami o zaakceptowaniu przez Kalinina i Kaganowicza;

– dwie strony (9 i 10) protokołu numer 13 Politbiura z decyzjami tajnymi (z tzw. „osoboj papki”) z 1940 r., na których ujęto, pod datą 5 marca 1940 r., punkt 144 – *Sprawa NKWD ZSRS*. W punkcie tym powtórzono, za przyjętym projektem, treść decyzji katyńskiej. Protokół to dokument najbardziej wprost potwierdzający podjęcie zbrodniczej decyzji;

– dwa wyciągi z protokołu nr 13, z marca 1940 r., zawierające treść feralnego punktu 144. Pierwszy, adresowany do Berii, przeznaczony do archiwizacji. Drugi, wykorzystany dopiero w lutym 1959 r., a

przeznaczony dla przewodniczącego KGB Aleksandra Szelepina.

- 9 -

строительной промышленности 60 тыс. рублей и Наркома Машин. Промышленности СССР по выделению для производства изделий, ЛТР и стальных заводов, участвовавших в выполнении дополнительного задания по поставкам пружин.

Выписка посланы:
Г.Г. Гуробину, Щеголову, Звереву, Березину.

П.О. заведующий производством Санколей на заводех
№№ 1 и 2 в 1940 году.

Решения Наркомвентуроту СССР закупить за границей для Наркомвентуротом 11 металлургич. станков на сумму 471.000 рублей.

Выписка посланы:
Г.Г. Гуробину, Щеголову, Звереву.

135.-2 Комиссия Г.Тавосяна.

1. Для размещения в Германии заказов на продукты вооружения приобрести в Германии 100 т. тонна в 2 складах системы (сид-платформы).

2. Премии за услуги корабля "Литва", всего стоимость корабля, материалы, оборудование, а также материалы корабля, выданные на ИКМ при участии ИКМ и ИКМ, доставку корабля производя ИКМ в качестве государственного поставщика и предоставлять к оплате полностью все расходы ИКМ.

3. Не отказать на условиях (как в п.2) производителям при 10 млн. рублей и свыше их израсходованных средств ИКМ.

Выписка посланы:
Г.Г. Гуробину, Щеголову, Звереву, Березину, Березину, Березину, Березину - все; Березину, Березину, Березину, Березину - 1.

136.- Нарком Ветеринария СССР.

Утвердить протокол № 18 заседания Комиссии Политбюро ЦК КПС(б) по будущим делам от 20 февраля 1940 года.

Выписка посланы:
Г.Г. Гуробину, Щеголову, Звереву, Березину, Березину, Березину.

От 3.И.И. 40г.

144.- Нарком ВМФ СССР.

1. Проложить НКВД СССР:

1) план с выделением в штат для военнопленных 14.700 человек бывших польских офицеров, чиновников, помещиков, дворян, интеллигенции, интеллигентной молодежи и т.д. и т.д.

2) на время деле об отработанных и выходящих в течение периода службы в армии и вступивших в различные организации, бывших польских офицеров, чиновников, помещиков, дворян, интеллигенции, интеллигентной молодежи, с применением к ним высшей меры наказания - расстрела.

135-136-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000

jeden z przekazanych dokumentów

- 10 -

1. Рассмотреть для проверки без вывоза иностранцами и без предоставления сведений о состоянии дел в отношении: а) в отношении дел в отношении военно-политических и по справкам, предоставляемым в отношении дел в отношении НКВД СССР; б) на территории, расположенной по справкам из дел, предоставляемых НКВД СССР и НКВД СССР.

2. Рассмотреть для и вынесение решения возложить на работу, в составе Г.Т. Гуробина, Щеголова и Березина (исключая Г.Т. Гуробина) в отношении НКВД СССР.

Выписка посланы:
Г.Т. Гуробину.

145.- Об изготовлении нового образца для тела 3.И.И.И.И.И.

Утвердить следующий проект постановления ЦК КПС(б) СССР:

1. Начать работу по проекту 301 нового образца для тела 3.И.И.И.И.И. в 40 квартале 1940 г.

2. Поручить Наркомату ВМФ СССР, проработать проект нового образца.

3. Наркомату ВМФ СССР обеспечить изготовление образца в 4-ти экземплярах, представить НКВД СССР к 10.11.1940 г. Ввиду не выполнения этой работы, поручить Наркомату ВМФ СССР обеспечить изготовление образца для советской армии и ВМФ СССР.

4. Наркомату ВМФ СССР обеспечить на изготовление образца НКВД СССР необходимые средства на изготовление образца по смете НКВД СССР.

Выписка посланы:
Г.Т. Гуробину, Щеголову, Звереву, Березину, Березину, Березину - все; Березину - 4.

От 11.И. 40г.

180.- Нарком ВМФ.

Об обеспечении контрольными поставками военного судостроения на 1940 год.

Утвердить следующее решение ЦК:

а) в связи с началом выполнения программы военно-морского судостроения в 1940 году и создания необходимого запаса, обеспечить Наркомвентуроту закупку на сумму 450 ст. судовых валов по спецификации Наркомвентуротом, при этом необходимая норма к концу года 1940 года вальв была бы достигнута в СССР не позже октября 1940г., а остальные вальв не позже марта 1941 г.

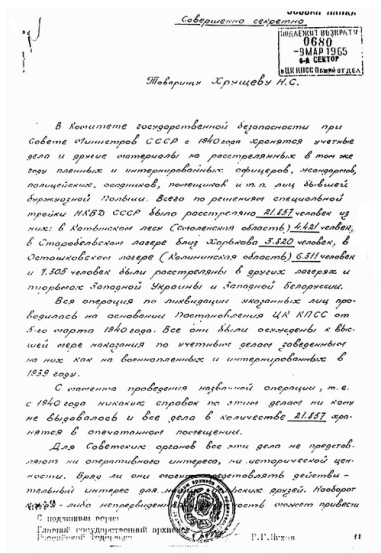
б) Наркомвентуроту (Г.Тавосяну) в 6-ти дневный срок представить Наркомвентуроту спецификацию и техническое описание типа вальв и обеспечить продажу вальв от иностранных фирм сроком на 1940 г.

в) Обеспечить Наркомвентуротом (Г.Тавосяну) к 15 апреля 1940 г. в соответствии с планом на импорт оборудования, необходимого для выполнения судостроительной программы в 1940-41 г.г.

г) НКВД СССР обеспечить поставку оборудования.

Решения Наркомвентуротом и НКВД СССР обеспечить закупку и поставку для укомплектования трюмовых установок для Нарком-

jeden z przekazanych dokumentów

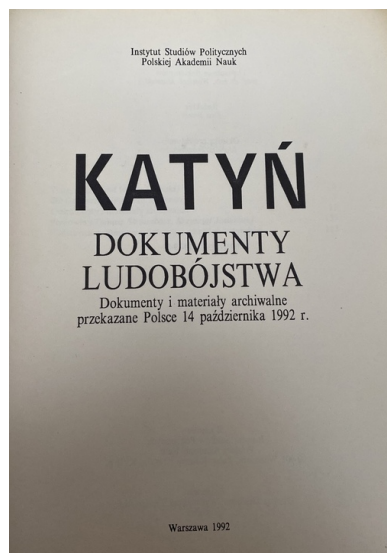

Pierwsza strona tzw. notatki

Szelepina

W Pakiecie nr 1 znajdowała się też notatka szefa KGB Szelepina dla sekretarza KC KPZS Nikity Chruszczowa z 3 marca 1959 r., dotycząca zbrodni katyńskiej, z informacją m.in. o przechowywaniu w opieczętowanym pomieszczeniu akt ewidencyjnych 21857 polskich jeńców wojennych i więźniów zabitych na mocy decyzji z 5 marca 1940 r. Do odręcznej notatki załączono projekt decyzji Prezydium KC KPSZ dotyczący zniszczenia ważnej części dokumentacji katyńskiej.

Ponadto w skład Pakietu nr 1 wchodziły krótkie notatki i adnotacje na opakowaniu, z opisem ewidencyjnym zawartości oraz informacjami dotyczącymi obiegu dokumentów.

**Publikacja wydana w 1992 r.
staraniem ISP PAN**

* * *

Oryginały dokumentów z pakietu katyńskiego znajdują się w Moskwie, w archiwum państwowym przechowującym dokumenty partii komunistycznej z okresu sowieckiego (RGASPI). Dostępne online są skany oryginałów. W Polsce często reprodukowana jest faksymile pisma Berii z podpisem m.in. Stalina. Tu zamieszczamy skany mniej efektownych wizualnie, ale nie mniej ważnych, dwóch stron z protokołu nr 13 BP KC WKP(b) z 1940 r. Odręczna adnotacja na marginesie strony 9 wskazuje na wyjęcie ich 4 marca 1970 r. z protokołu i umieszczenie w zamkniętym pakiecie. Był to Pakiet nr 1.

**1 XII 2004 r. IPN poinformował o
wszczęciu śledztwa w sprawie
Zbrodni Katyńskiej. Na zdjęciu
dyrektor Głównej Komisji
Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu Witold
Kulesza, prezes IPN Leon Kieres,
minister sprawiedliwości i
prokurator generalny Andrzej
Kalwas**

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ